

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/133/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6611212614
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6611212614.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a členov senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a JUDr. Alexandra Mojša v právnej veci navrhovateľa WM Consulting & Communication, s. r. o., so sídlom Piešťany, Sad A. Kmeťa 24, IČO: 34 127 798, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Roman Kvasnica, advokát, s. r. o., so sídlom Piešťany, A. Kmeťa 24, proti odporkyňi V. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom U., O. F. XXXX/XX, zastúpenej splnomocneným zástupcom L. A. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom U., L. A. XX, o zaplatenie 326,18 eur s príslušenstvom, o odvolaní účastníkov konania proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 10C/47/2012-306 zo dňa 24. októbra 2014, v spojení s dopĺňacím uznesením č. k. 10C/47/2012-318 zo dňa 13. 11. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd námietku odporkyne o nedostatku právomoci súdu vo veci konať zamietol a vo výroku, ktorým okresný súd vo zvyšku žalobu zamietol, **p o t v r d z u j e.**

Vo zvyšku zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol námietku odporkyne o nedostatku právomoci súdu vo veci konať, uložil jej povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 263,19 eur s 8 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 90,02 eur od 08. 05. 2010 do zaplatenia v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu zamietol. V dôvodoch rozhodnutia okresný súd uviedol, že odporkyňa namietala, že v zmysle zmluvy o poistenom rýchlom spotrebnom úvere, ktorú uzavrela s právnym predchodcom navrhovateľa (č. l. 8 spisu), a to článku IV bod 4, nie je daná právomoc Okresného súdu Lučenec konať o predmetnom nároku navrhovateľa. Okresný súd mal za to, že rozhodcovská doložka v predmetnej zmluve nebola individuálne dojednaná a spôsobovala zjavnú nerovnováhu medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporkyňou. Novelizáciou Občianskeho zákonníka sa rozhodcovská doložka dostala do rozporu s ust. § 53 ods. 4 písm. r) OZ a podľa § 53 ods. 5 OZ sa stala neplatnou. S poukazom na to súd mal za to, že podľa § 106 ods. 1 druhá veta O. s. p. rozhodcovská doložka je neplatná a súd právomoc prejednať vec má.

Žalobu okresný súd považoval za čiastočne dôvodnú, vzhľadom k tomu, že v konaní bolo preukázané, že právny predchodca navrhovateľa na základe zmluvy o rýchlom spotrebnom úvere pre obyvateľstvo poskytol odporkyňi peňažné prostriedky v sume 24 000,- Sk, ktorá ich mala splácať v splátkach po 1 480,- Sk. Odporkyňa svoj dlh v plnom rozsahu neuhradila, čím jej vznikol dlh, s ktorým sa dostala do omeškania, a preto súd navrhovateľovi priznal dlžnú istinu vo výške 90,02 eur. Pokiaľ ide o požadovanú čiastku za uplatnené vyčíslené zmluvné úroky, súd mal za to, že odporkyňa sa v súlade s predmetnou úverovou zmluvou zaviazala vrátiť poskytnutý úver s pohyblivou úrokovou sadzbou pri ročnej percentuálnej miere nákladov 17,27 % a pohyblivej úrokovej sadzby, ktorá bola vo výške 19,05 % ročne od 27. 07. 2006 s tým, že splatnosť úveru bola k dátumu zaplatenia poslednej splátky dňa

20. 01. 2008. Z ust. § 502 a 503 OZ vyplýva, že dlžník je povinný na základe Zmluvy o úvere platiť úroky v dojednanej výške od doby poskytnutia peňažných prostriedkov až do doby určenej zmluvou ako lehota splatnosti úveru. Na základe uvedeného má navrhovateľ právo na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru iba do dňa 20. 01. 2008 s tým, že po tomto termíne už navrhovateľovi nevzniká právo na zaplatenie dohodnutého úroku z úveru, ale len úroku z omeškania podľa § 369 ObZ, a preto súd zamietol žalobu v časti zmluvného úroku ku dňu postúpenia pohľadávky a priznal v tomto bode len sumu 12,32 eur. Pri rozhodovaní vychádzal zo špecifikácie uplatneného nároku (č. I. 92 spisu) a za 8 mesiacov omeškania od 21. 05. 2007 do 20. 01. 2008 priznal peňažné vyjadrenie zmluvného úroku vo výške 43,67 eur, od ktorých odpočítal sumu 31,35 eur, kde bola započítaná došlá platba 9 922,50 Sk, t. j. súd priznal navrhovateľovi sumu 12,32 eur ako zmluvný úrok. Ostatné úroky po lehote splatnosti úveru zamietol. Ďalej súd priznal navrhovateľovi uplatnený úrok z omeškania vo výške 0,01 eur a náhradu poplatkov v plnej výške, nakoľko tieto vyplývali z predmetnej zmluvy. Priznal navrhovateľovi, teda, celkovo sumu 263,19 eur, zamietol nárok na priznanie 19,05 % ročného úroku zo sumy 90,02 eur od 08. 05. 2010 do zaplatenia s poukazom na to, že povinnosť platiť úrok v stanovenej výške zanikla lehotou splatnosti úveru. Súd však priznal 8 %-ný ročný úrok z omeškania zo sumy 90,02 eur od 08. 05. 2010 tak, ako si ho uplatnil navrhovateľ v žalobe, nakoľko išlo o zákonný úrok podľa § 369 ObZ s odkazom na § 517 ods. 2 OZ a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.

Proti rozsudku okresného súdu podali v zákonnej 15 dňovej lehote odvolanie tak navrhovateľ, ako aj odporkyňa. Navrhovateľ podal odvolanie proti tretiemu výroku rozsudku okresného súdu, teda proti výroku, ktorým okresný súd vo zvyšku žalobu zamietol a odporkyňa podala odvolanie proti prvému výroku rozsudku okresného súdu, teda proti výroku, ktorým okresný súd zamietol námietku odporkyne o nedostatku právomoci súdu vo veci konať.

Odvolanie proti druhému výroku rozsudku, teda proti výroku, ktorým okresný súd uložil odporkyňi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 263,19 eur s príslušným úrokom z omeškania zo sumy 90,02 eur od 08. 05. 2010 do zaplatenia v súdom určenej lehote odvolaním napadnutý nebol, preto v tomto výroku rozsudok zostal nedotknutý.

Vzhľadom k tomu, že okresný súd opomenul v rozsudku rozhodnúť o náhrade trov konania, na návrh navrhovateľa okresný súd vydal dopĺňacie uznesenie označené len ako uznesenie, č. k. 10C/47/2012-318, v ktorom okresný súd uviedol, že správne výrok rozsudku teraz napadnutého odvolaním mal správne znieť tak, ako rozhodol okresný súd - teda v dopĺňacom uznesení je zopakovaný celý výrok rozsudku okresného súdu, avšak navyše súd doplnil výrok o trovách konania, a to tak, že rozhodol, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením v súlade s § 151 ods. 3 O. s. p.

Proti tomuto dopĺňaciemu uzneseniu zo dňa 13. 11. 2014 podala odvolanie odporkyňa, a to proti výroku o nedostatku právomoci súdu vo veci konať, a keďže okresný súd námietku odporkyne o nedostatku právomoci súdu vo veci konať zamietol rozsudkom (ktorý výrok zopakoval aj v dopĺňacom uznesení), odvolací súd mal za to, že odvolanie odporkyne smeruje proti rozsudku okresného súdu v spojení s dopĺňacím uznesením. Odporkyňa v odvolaní podanom prostredníctvom svojho zástupcu namietala, že jej námietka právomoci súdu bola odôvodnená s odvolaním sa na úverovú zmluvu, ktorá jednoznačne poukazuje, ktorý súd bude rozhodovať v prípade sporu. Týmto súdom mal byť Rozhodcovský súd asociácie bánk, ktorý zároveň s právnym predchodcom navrhovateľa, OTP bankou, spadajú pod judikatúru Bankového zákona. Nebankové finančné subjekty a ich rozhodcovské súdy sú privátne obchodné spoločnosti, ktoré spadajú pod judikatúru Obchodného zákonníka. Navrhovateľ proti námietke nedostatku právomoci všeobecného súdu poukázal na prejudikovaný nález NS SR týkajúci sa privátnych rozhodcovských súdov. Najvyššiu právnu silu má úverová zmluva, v ktorej sú jednoznačne definované právomoci v prípade sporu a až následne sa môžu aplikovať všeobecné platné normy. Odporkyňa žiadala, aby súd rešpektoval právoplatnú úverovú zmluvu a žalobu zamietol v celom rozsahu pre nedostatok právomoci všeobecného súdu v tejto veci konať.

Navrhovateľ v zákonnej 15 dňovej lehote v podanom odvolaní namielol rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým súd vo zvyšku návrh zamietol. Podľa jeho názoru súd bez akéhokoľvek odôvodnenia neaplikoval ustanovenie článku III bod 8 obchodných podmienok, na ktoré Zmluva o úvere zo dňa 24. 07. 2006 odkazuje, podľa ktorého ustanovenia patrí veriteľovi úrok až do skutočného zaplatenia splatnej pohľadávky. Podľa čl. III bod 8 obchodných podmienok k Zmluve o úvere, ak je Dlžník v omeškaní

so splatením úveru alebo akejkoľvek splátky úveru podľa Zmluvy o úvere, Banka je oprávnená od nasledujúceho dňa po dni splatnosti až do dňa skutočného zaplatenia splatnej pohľadávky účtovať zo splatnej, ale nesplatennej sumy úveru, okrem bežného úroku aj úrok z omeškania vo výške 8 % p. a. Platenie úroku bolo dohodnuté až do splatenia úveru, nielen do splatnosti úveru (istiny). Navyiac z ustanovení § 502 a 503 Obchodného zákonníka nemožno vyvodiť také právne závery, ku akým dospel prvostupňový súd. Podľa § 502 ods. 1 vety prvej Obchodného zákonníka od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Na základe tohto ustanovenia, ako aj § 503 Obchodného zákonníka, ktorý navrhovateľ v odvolaní taktiež citoval, navrhovateľ konštatoval, že Obchodný zákonník upravuje vo všeobecnosti začiatok doby, za ktorú sa platia úroky, a to tak, že tieto sa platia od poskytnutia peňažných prostriedkov. Pokiaľ ide o koniec tejto doby, Obchodný zákonník túto upravuje len pre prípad predčasného dobrovoľného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov zo strany dlžníka tak, že úroky sa platia do predčasného vrátenia peňažných prostriedkov. Ustanovenia § 503 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka sa týkajú výhradne splatnosti úrokov, žiadnym spôsobom neriešia, dokedy sa musia úroky platiť. V žiadnom prípade nemožno splatnosť úrokov stotožňovať s dobou, za ktorú sa úroky platia. Ak by medzi účastníkmi konania nebolo dohodnuté, že úrok sa platí až do splatenia úveru (čl. III bod 7 obchodných podmienok), takýto záver by vyplýval z platnej dispozitívnej právnej úpravy obchodného zákonníka. Rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku žiadal zmeniť, uložiť odporky povinnosť zaplatiť mu sumu 62,99 eur a 19,05 % ročný úrok zo sumy 90,02 eur od 08. 05. 2010 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zaplatiť mu aj trovy odvolacieho konania.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), odvolania účastníkov konania prejednal viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa ust. § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania na prejednanie odvolania podľa ust. § 214 ods. 1, 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu v spojení s dopĺňacím uznesením podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. za aplikácie aj ust. § 219 ods. 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 toho istého ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Pokiaľ ide o výrok rozsudku okresného súdu, ktorým súd námietku odporkyne o nedostatku právomoci súdu vo veci konať zamietol, v tomto smere sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozsudku, na ktoré v ďalšom len poukazuje. Aj podľa názoru odvolacieho súdu rozhodcovská doložka v predmetnej úverovej zmluve nebola individuálne dojednaná medzi účastníkmi konania a spôsobovala zjavnú nerovnováhu vo vzťahu medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporkyňou. Takáto rozhodcovská doložka je v zmysle § 53 ods. 5 OZ neplatná, a teda okresný súd mal právomoc vec prejednať.

Pokiaľ ide o odvolanie navrhovateľa, odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje aj s výkonom rozsudku okresného súdu, ktorý bol napadnutý odvolaním navrhovateľa. Podľa názoru odvolacieho súdu dohoda účastníkov, podľa ktorej má odporkyňa ako spotrebiteľka popri úrokoch z omeškania, prípadne ďalších sankciách, platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje značné zhoršenia postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Je nepravdepodobné, že by spotrebiteľ takúto dohodu individuálne vyjednal s dodávateľom. Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne v splátkach vracia, spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav takzvanej výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu

zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto kruciálnom rozdieli spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak, teda, nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenie užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Takéto konanie veriteľa neponíma v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu. Ak existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto zmluvná úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 resp. § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. Ak by sa navrhovateľ odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednania dovoľával aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia č. 87/1995 Z. z. alternatívne, subsidiárne ani testom § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka (viď aj rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014).

V ďalšom sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozsudku týkajúcimi sa odvolaním napadnutého výroku, rozsudok je v tomto smere riadne odôvodnený v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p., sú z neho zrejme právne úvahy, ku ktorým okresný súd dospel na základe dostatočne zisteného skutkového stavu veci, ktoré sú jasné, zrozumiteľné a presvedčivé tak pre laickú, ako aj odbornú verejnosť.

Odvolanie nesmerovalo proti výroku rozsudku okresného súdu (v spojení s dopĺňacím uznesením) o náhrade trov konania, avšak ide o súvisiaci výrok s rozhodnutím vo veci samej, a preto odvolací súd spolu s odvolaním napadnutým výrokom rozsudku okresného súdu potvrdil aj tento výrok o náhrade trov konania (§ 206 ods. 2 O. s. p.).

Vo zvyšku zostal rozsudok okresného súdu ako odvolaním nedotknutý.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. Keďže ale žiaden z účastníkov konania nebol v odvolacom konaní úspešný (v rozsahu ním podaného odvolania), odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal žiadnemu z účastníkov konania.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.